

זכות התורה ולומדיה מוקדשים לטובת נשמת
הרבני הנגיד הנכבד **הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל**

הלימוד היומי:

פר' קדושים | יום ד | ל' ניסן ה'תשפ"ד | פרק י"ט פסוק ל"ג – פסוק ל"ז

הניוזלטר היומי והפצת התורה לרבבות אלפי ישראל
מוקדשים לרפואת הרב עזריאל בן פריווא נעמי שליט"א
לרפוא"ש בתושח"י

דעת תורה
אוצר שבועי ופולמוס אודות נושא בפרשה

מה הקשר של נוסח ספרד לבגדי שעטנז?

בפרשת השבוע אנו לומדים על איסור לבישת שעטנז, ולהלן נעסוק בסערה הלכתית שהתעוררה בדורות הקודמים בהיכלי הפוסקים האם אפשר למנוע מש"ץ לרדת לפני התיבה בבית מדרש של חסידים כשהוא לבוש בגדי צמר.

חומרת צדיקי החסידות

מנהג וחומרה מיוחדת נהגו גדולי ישראל בדורות הקודמים, שלא ללבוש כלל שום בגד העשוי מצמר, מחשש שמא יש בו תערובת חוטי פשתן ושייך בו איסור שעטנז, והיו לובשים רק בגדי צמר גפן או פשתן (שלא היה בו חשש שיתערב צמר). יש המביאים שמקור חומרה זו היא מהבעל שם טוב זי"ע (דברי ישראל – מודזיץ, כללי אורייתא דף לב, טור ג).

בגד צמר על גבי בגד כשתן

בספר זכרון יהודה (דף יח) הביא בשם אביו הגה"ק מהר"ם א"ש מאונגוואר זצוק"ל, שבאמת אין חשש תערובת חוטי פשתן בתוך הצמר, אלא החמירו לשיטת הירושלמי שאסור ללבוש בגד צמר אפילו "על גבי" בגד פשתן, וכיון שהכתונת הוא מפשתן החמירו שהבגד העליון לא יהיה מצמר.

חומרת תלמידי הגר"א

במנהג זה נהגו בעבר גם גדולי תלמידי הגר"א, כך מביא הגאון בעל חכמת אדם זצ"ל (כלל קט אות כה): "ראוי לכל ירא שמים שלא ילבוש הבגדים של צמר שרגילין למצוא בהן חוטין של פשתן וענגילשע פאציילא ע"פ נסיון ראינו שהשתי פשתן והערב צמר". כך

כך גם הרה"ק בעל התניא זי"ע כותב במכתב (נדפס באגרת אדמו"ר הזקן ח"ב עמוד נז) שתלמידי הגר"א גם מקפידים שלא ללבוש בגדי צמר.

בגדי צמר בשעת התפילה

קפידה מיוחדת היתה אצל חסידים, שעל כל פנים בשעת התפילה לא ילבשו בגדי צמר, כי בעת התפילה חמור יותר העבירה של שעטנז המעורר את השטן. שכן שעטנז הוא מלשון 'שטן עז'.

המחאה נגד השי"ץ

עד כדי כך הגיע קפידת החסידים להמנע מללבוש בגדי צמר, שלא נתנו לירד לפני התיבה להתפלל למי שלא נזהר בדבר. כתוצאה מכך נתהווה פולמוס רחב. היה זה אחרי שבעיר אחת, בבית הכנסת בו התפללו כנוסח האריה"ק – כמנהג החסידים להתפלל בנוסח זה - ירד לפני התיבה תלמיד חכם לבוש בגדי צמר, המתפללים שנמנו על עדת החסידים מחו נגדו מלהתפלל כשי"ץ, וטענו כיון שהציבור כאן מתפללים בנוסח האר"י הקדוש שהוא נוסח ספרד בודאי אינו ראוי לעבור לפני התיבה מלובש בגדי צמר, כי המתפלל בנוסח האר"י חייב ללבוש בגדים שאינם של צמר.

תשובת החתם סוכר

אותו תלמיד חכם הריץ מכתב לפני שניים מגדולי הדור ההוא, ה"ה הגה"ק בעל חתם סופר זי"ע והגה"ק בעל ישמח משה מאיהעל זי"ע, ושאל אם עשו כדין כשסילקו אותו מלגשת לעמוד.

מרן החתם סופר השיב לו תשובה ערוכה (שו"ת חתם סופר או"ח סימן סו), ובדבריו הוא דוחה החשש שמא מעורב חוט פשתן בהצמר, אחרי שרוב ישראל מלובשים בבגדי צמר ולא יתכן לומר

שכולם נכשלים, ומ"מ הנזהר קדוש יאמר לו. אך בעיקר תמה החתם סופר מה שייכות יש בין לבישת בגדי צמר ובין תפילה בנוסח ספרד או אשכנז.

מתפללי נוסח ספרד קיבלו על עצמם לא ללבוש בגדי צמר

רוח אחרת היתה בתשובתו של הגה"ק הישמח משה (שו"ת השיב משה או"ח סימן ז) והוא מצדיק את החומרה שלא ללבוש בגדי צמר, ורשאים הציבור לתקן תקנה שהשליח ציבור יקפיד שלא ללבוש בגדי צמר, ובבית כנסת של חסידים המתפללים בנוסח האר"י בוודאי רשאים למחות שלא ללבוש בגדי צמר.

החתם סופר: מתי נתקנה תקנה זו?

תשובת הישמח משה הגיעה לידינו של החתם סופר, ושוב השיב ידו לחזק דעתו בתשובה נוספת (שם סימן טז), ובעיקר תמה החתם סופר על הישמח משה שכתב שהמתפללים נוסח האר"י קיבלו על עצמן שלא להוריד לתיבה הלוּבש בגדי צמר, ולא נודע לנו אימתי תיקנו תקנה כזו? ומה הקשר בין תפילה בנוסח ספרד ללבישת שעטנז?

תקנת הישמח משה

למעשה, תקנה זו של הישמח משה שלכל הפחות הש"ץ יימנע מלבישת צמר, התפשטה בכמה וכמה קהילות יראים, ובפרט אצל הצדיקים יוצאי חלציו, ודנו בזה בכמה שאלות אם ניתן למנוע מש"ץ לגשת לעמוד בבגדי צמר, ראה בשו"ת ערוגת הבשם (סי' סב), שו"ת תשורת ש"י (מהדו"ב סי' סז) שנשאל בשאלה זו ודעתו להקל באבלים, שו"ת יגל יעקב יו"ד סי' פז, לבושי מרדכי יו"ד מה"ת סי' קמא).

איצד התורה
יהלום יומי מתוך הפרשה

והתקדשתם והייתם קדושים (ב, ז)

לא רק 'והתקדשתם' באופן חד פעמי, אלא 'והייתם קדושים' תמשיכו להישאר קדושים בקדושה שאינה נפסקת.

(פאר ישראל, בוהוש)

בדרך התורה הפרשה ולקחה – סיפור יומי מעצים

מקיום ההלכה לא מפסידי

אני הי' (ויקרא יט, טז)

נאמן לשלם שכר (רש"י)

בעיצומה של מלחמת העולם השנייה נמלט מרן גאב"ד בריסק הגרי"ז זצ"ל יחד עם משפחתו מוורשא לוילנא. במשך שלשה ימים של המנוסה בדרכים היו בסכנה גדולה כשחייהם תלויים מנגד.

תוך כדי המנוסה הגיע זמן התפילה. ביקש הרב מבריסק שיעצרו את העגלות כדי שיוכל לרדת ולהתפלל בעמידה כדת וכדין, כיון שקשה לו לכוון כראוי בנסיעה. הוא אכן ירד מהעגלה והתפלל בצד הדרך, בעוד שאר הנוסעים בעגלות השמיעו טרונות על הרב שמעכב את הנסיעה בשעת הסכנה.

בסוף התברר גודל הנס! כאשר הגיעו לעיר וילנא, מצאו אותה ריקה מיהודים. חיילים גרמניים שטפו את רחובות העיר, ורק בדרך נס לא הבחינו בעגלה בה נסע הרב מבריסק, רק גויה שהבחינה בעגלת הנוסעים היהודים צעקה להם לברוח במהירות מן העיר, כי הגרמנים כבר אספו את כל יהודי העיר ולקחו אותם ליעד ממנו לא שבים...

כל הנוסעים הביעו את התפעלותם מ'רוח הקודש' של הרב מבריסק, אבל הרב ענה ואמר: אין כאן מופת, אלא הגיון פשוט, מי שמתנהג על פי ההלכה מתקיימים בו דברי חז"ל 'אין אדם שומע לי ומפסיד!'

זאת התורה ביאורי מושגים ומונחים בתורה

אוב וידעוני

אחד מסוגי הכישוף האסורים הוא הכישוף הנקרא 'אוב' [נקרא גם בשם 'פיתום'], במסגרתו שואל המכשף שאלות את רוח המת, וקול תשובת המת נשמע מתוך בית השחי של המכשף. סוג נוסף של כישוף הוא ה'ידעוני', במסגרתו מניח המכשף בתוך פיו עצם של חיה הנקראת 'ידוע', ובאמצעות

כישופים שונים גורם לעצם לדבר ולהודיע עתידות. התורה אוסרת להתעסק בכישופים אלו או לשאול שאלות את המכשפים, ועונש חמור ניתן לעוסק בהם.

תורה ברורה

סיכום הנושאים הנלמדים היום בחומשי ורשי"י

הנושא היומי בפרשה:

כבוד הגרים; זהירות מעוולות במדידה ובמשקל:

אהבת הגר:

יש לאהוב את הגר ולא לצער אותו באמירת 'אמש היית עובד כוכבים, ועכשיו אתה בא ללמוד תורת ה'?!'. כי 'מום שבך אל תאמר לחברך', והרי כל ישראל היו גרים במצרים. אלא יש לשלב את הגר בתוך ישראל ככל האזרח בארץ, ואני ה' אלקיו של הגר ושלכם שווה בשווה.

יושר בממון:

התורה אוסרת לעשות עוול בעת המסחר המוכר והלוקח, אם במדידת קרקע, ואם במשקל של מוצר יבש, או ב'משורה' – מדידת מוצר לח.

אלא יש להיזהר שאבני המשקל יהיו נכונים ומדויקים, וה' שהבחין במצרים בין בכור לאינו בכור, יודע מי טומן את אבני המשקולת במלח כדי להונות בכך אנשים אחרים. כך גם יש להיזהר שמידת ה'איפה' למדידת דבר יבש, ומידת ה'הין' למדידת לח, יהיו מדויקים ונכונים.

כמו דיין:

המודד נקרא 'דיין' [שנאמר בו 'לא תעשו עול במשפט'], ללמד שאם שיקר במידה הרי הוא כדיין המקלקל את הדין הנקרא 'עול' 'שנאוי' 'משוקץ' 'חרם' 'תועבה', וגורם לחמשה דברים שנאמרו בדין המקלקל את הדין: א. מטמא הארץ. ב. מחלל השם. ג. מסלק השכינה. ד. מפיל ישראל בחרב. ה. מגלה ישראל מארצם.

מספר לחיוג מארה"ב: 151-8988-1351
מספר לחיוג מאנגליה: 443-3061-30131

מבחינים | שיעורים במגוון שפות
וסגנונות | חידות | הגרלות | ידיעות
ועדכונים | אזור אישי | ועוד

02.500.20.18

קו 'קול התורה' – שמעו ותחי נפשכם!

